

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Exponuntur aliæ complures divisiones privilegij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

duntur ejusmodi personis quatenus affectis aliqua communi qualitate certi generis hominum perpetuo duraturi, Suarez, Haunold, cum communi.

4. Colliges secundò. Ferè omnia privilegia concessa Regularibus esse realia; quia conceduntur toti alicui Religioni, Provincia, Ecclesie, etiam si concedantur pro certis membris communitatis v. g. Confessariis, Concionatoribus, Lectoribus &c. nam & his conceduntur intuitu communitatis, & quatenus sunt membra ipsius, ideoque sunt perpetua, & transeunt de persona in personam. Bordon. tr. 2. relolut. 52. Salmanticenses l. c. n. 19.

5. Sed quid si dubitetur, utrum privilegium sit reale, an personale?

Respondeo: in primis attendendam esse formam verborum, quæ si dirigantur potius in officium, conditionem, & dignitatem personæ, erit reale; si verò ad individuum personam, ipsam nominando, erit privilegium personale; e. g. si in privilegio dicitur, Tibi Archiepiscopo Salisburgensis, Tibi Rectori Universitatis &c. erit signum realis privilegii. Si dicitur, Tibi Francisco, Joanni, &c. erit personale.

Secundò. Si significetur privilegium concedi ob speciales qualitates personæ, v. g. ob scientiam, prudentiam, sanctitatem, merita tua in mitterendis subsidiis &c. erit personale; si verò exprimitur perpetuitas, & propogatio in hæredes v. g. in perpetuum, vel materia concessa sit talis, quæ etiam Successoribus concedi solet, erit privilegium reale. Tertiò. Si neque ex his satis liqueat, attendendum est, an privilegium sit *adiosum*, quia nempe, vel juri communi, vel alterius tertii adversum, vel an sit *favorabile*, continens meram gratiam citra alterius præjudicium. Si primum, judicandum est esse personale, quia, quæ à jure exorbitant, non debent trahi in consequentiam, suntque strictioris interpretationis *c. odia 15. & que à jure 28. de R. I. in 6.* Si secundum, judicari debet esse reale, quia decet concessum à Principe beneficium esse mansurum. *c. 16. de R. I. in 6. & l. 3. ff. de Constit. Principum* dicitur, beneficium Principis quam plenissimè interpretari debere. Ita Sanchez, Suar. Palao cit. Engel l. 5. Tit. 33. n. 4. Salmanticenses n. 20.

6. Si privilegium in tali dubio foret in favorem Religionis, vel causæ piæ expeditum, tamen juri communi derogaretur, nihilominus habendum est pro privilegio reali, & latè interpretandum: quia summum jus est, quod pro Religione facit. *l. si persona. ff. de relig. & sumpt.* Si demum possidenti privilegium ut reale, oriatur dubium, sitne reale, an personale? merito poterit illud habere pro reali, eò quòd in dubio melior sit conditio possidentis. Salmanticens. ibidem n. 21.

§. II.

Exponuntur aliæ complures divisiones privilegii.

7. Communissima divisio privilegii est in privilegium *contra jus*, & *ultra*, vel *præter jus*. Contra jus, quo juri communi derogatur, est que proinde strictè interpretationis, ut exemptio à

decimis solvendis &c. Ultra jus, cujus actus vel materia non est quidem jure prohibita, sed tamen non nisi certis personis concessa, ut potestas dispensandi, absolvendi à reservatis &c.

Dividitur tertiò: in *gratiosum & remuneratorium*. Gratiosum est, quod etsi non excludat omnem respectum ad merita privilegiati, ceu causam impulsivam; datur tamen ex pura gratia, & non per modum præmii, vel satisfactionis pro obsequiis, aut meritis præstitis. Remuneratorium est, quod datur in compensationem pro meritis exhibitis, ideoque in sua concessione requirit specialem mentionem meritorum, e. g. *ob hæc & illa merita concedimus tibi præsens privilegium &c.* Quòd reducit altera divisio in privilegium *purum & conventionale*, illud sine, istud verò datur cum conditione, vel obligatione alicujus operis onerosi. Remuneratoria [qualia esse omnia privilegia Regularibus in communi concessa ex Summ. Pontif. Bullis ostendunt & docent Rodriq. qq. Reg. to. 1. q. 6. a. 6. Bordon. to. 2. relolut. 52. n. 25. Peyrinis to. 3. c. 4. n. 24. aliisque communiter] & maximè conventionalia sunt plerumque perpetua adinstar contractuum, & non nisi ex urgentissima causa bonum publicum concernente revocantur. Engel l. 5. Tit. 55. n. 5.

Ex his colligitur quarta divisio privilegii in *perpetuum & temporale*. Perpetuum est, quod ex vi concessionis, & rei cui conceditur, potens est perpetuo durare. Temporale, quod ex vi concessionis tempore limitato finitur: idque tripliciter fieri potest: primò ex parte concedentis, si nempe concedatur duntaxat pro ejus vita, vel pro alio tempore limitato, siquidem existentia & duratio privilegii à concedentis intentione dependet. Secundò ex parte privilegiati, si nempe concedatur soli personæ, cum qua extinguitur per *c. privilegia de R. I. in 6.* Tertiò ex parte ipsius privilegii, si detur sub tali conditione, quæ tractu temporis finitur, aut suapte naturâ nequit perpetuo durare, ut ex Haunoldo Magnif. P. Pettschacher cit. §. 2.

Quintò privilegium dividitur in *affirmativum & negativum*. Affirmativum est, quo conceditur facultas aliquid faciendi; negativum, quo conceditur facultas aliquid omittendi. Affirmativum potest ex se esse præter, vel contra jus; quippe & actio concessa per privilegium potest esse contra vel præter jus; contra, ut facultas die jejunii comedendi carnes; præter jus, ut facultas eligendi Confessarium &c. Negativum semper est contra jus vel certum, vel saltem dubium, quia aliàs per illud nihil concederetur, cum quilibet possit omittere, quæ agere non tenetur.

Sextò dividitur privilegium in *commune & singulare*. Commune est, quod directè & immediatè in bonum commune conceditur, ideoque per se primò pro aliqua communitate expeditur, tamen mediatè cedat in bonum singulorum, qui sunt membra illius communitatis, ut est privilegium fori concessum Clericis. Cui privilegio nemo particularis renuntiare potest. *c. si diligentis, de foro competentis. c. si contingat de sententia excommunicat.* Nemo quippe renuntiare potest, quod sibi directè non conceditur. Singulare est, quod

quod ob commodum singularis personæ conceditur, ideoque ad singulares personas quæ tales dirigitur, ut privilegia Bullæ Cruciatæ, idque à privilegiato renuntiari potest. per *c. ad Apostolicam, de regular. l. si quis in conscribendo, C. de pallis*. tum quia non decet beneficium invito concedi: tum quia privilegiatus efficitur Dominus privilegii in suum favorem concessi, nisi illud simul cedat in alterius favorem, neque utriusque favor ab invicem separari possit; in qua hypothese absque alterius consensu renuntiari non potest, quemadmodum uxor sine mariti consensu Senatusconsulto Vellejano non potest renuntiare. Suar. l. 8. c. 6. Salmanticens. n. 25.

12. Septimò dividitur in *favorabile & odiosum*. Illud est, quod in nullius gravamen redundat, sive sit ultra, sive contra jus, ut privilegium faciendi testamentum sine solemnitatibus, celebrandi Missam tempore interditi, &c. Odiosum est, quod ita favet privilegiato, ut tertio gravamen aut nocumentum inferat, ut privilegium non solvendi decimas, exemptionis à jurisdictione, &c. Ubi tamen advertunt Salmanticens. cit. n. 28. quando per privilegium principaliter favor intenditur, tamen per accidens & ex consequenti sequatur alterius damnum, privilegium esse simpliciter favorabile, & lata interpretationis, sicut est privilegium canonis concessum Ecclesiasticis, quantumvis percipientibus sit odiosum. Et ita sentiunt Sanchez, Tamburinus, Azor, Palao, Laymann, Suarez, quos vide apud prædictos Salmanticenses.

13. Octavò dividitur in *scriptum & non scriptum*. Scriptum est, quod per scripturam conceditur, sive illa sit corpori Juris inserta, sive alio modo authentica, eaque requiritur pro foro externo: nam in foro conscientie non requiri patet ex dictis. Non scriptum, vel est ore tenus à Superiore concessum, & dicitur *viva vocis oraculo*, vel per consuetudinem, legitimamve præscriptionem introductum: Cui hoc est speciale, quòd si privilegia rescripto Principis revocentur, privilegia tamen per consuetudinem obtenta, nisi illorum specialis fiat expressio, revocata non censeantur. Haunhold n. 170. Palao n. 3. Suarez l. 8. c. 7.

14. Nonò dividitur in privilegium *pro foro conscientie tantum*, & *pro foro externo*. ubi privilegium pro foro conscientie est, quod solum prodest, ut quis salvà conscientia illo uti possit, non verò ut quis exterius, & in foro contentioso pro privilegiato agnoscat. Pro foro externo est, quod non tantum prodest in conscientia, sed etiam in iudicio externo: qualia sunt omnia privilegia Regularium, ut constat ex Bullis Summi Pontificis, & tradunt Bordon. to. 2. resolut. 52. Salmanticenses hic n. 32.

15. Dubium est, an si privilegium concedatur pro foro penitentiali, liceat illo uti extra Sacramentum penitentiae? Multi probabiliter negant: nihilominus probabilis etiam est illorum sententia, qui distinguunt: Vel actus concessus in privilegio, est absolutio à malo culpæ, quod non nisi per sacramentalem absolutionem tollitur; & tunc privilegium extra Sacramentum penitentiae exerceri non potest, ut per se patet: Vel

est à malo poenæ, ut sunt penitentia, censura, excommunicatio &c. quæ extra Sacramentum Penitentiae imponi & auferri solent: & tunc datur exercitium privilegii etiam extra forum sacramentale: quia cum talis absolutio sit vere penitentialis, datur in foro conscientie penitentiali, licet non sit in foro sacramentali, quòd sit esse appellatur penitentiale. Ita cum Sylvestro, Rossella, Tabiena docet Suarez cit. c. 6. n. 15. Palao tract. 3. disp. 4. p. 2. §. 5.

§. III.

Exponuntur quedam Clausula privilegiorum.

Solent aliquando Pontifices concedere privilegium ad similitudinem & exemplum alterius, quod vocatur privilegium *adinstar*, & duplici modo concedi potest: primò, nihil exprimens de punctis contentis in privilegio; ut si dicatur, *concedo tibi privilegium, quòd Petro concessi*. Et tunc ad valorem privilegii requiritur, ut privilegium, quod tanquam exemplar supponitur, ab initio habuerit effectum & valorem. Secundò, ut expressè in privilegio exponatur beneficium, quod concedit, e. g. *concedo tibi facultatem carnes comedendi, sicuti concessi Petro*: & tunc privilegium concessum non irritatur, tamen Petri privilegium ab initio fuisse nullum: quia tunc in concessione privilegii particula ad similitudinem non apponitur ut conditio, sed tantum exempli gratia. Ita Suar. c. 15. Palao p. 2. §. 8. Garc. tract. 8. diff. 1. qui addunt, privilegium *adinstar*, tamen tantum generaliter & absque explicatione materie concessum, non vitari, si privilegium exemplare ab initio validum, postea fuerit amissum, diminutum, vel renuntiatum, quia non in conservari, sed in fieri tantum dependet à privilegio exemplari. Ex quo reddè inferunt Salmant. n. 39. Si qua Religio extingueretur, non ideo extinctum in illa privilegia, quæ adinstar illius, & per communicationem alteri Religioni fuissent concessa. Sed de communicatione privilegiorum infra ex instituto.

Clausula *ex motu proprio* facit differre privilegium ab eo, quod conceditur *ad instantiam partis*: istud enim habet pro suo motivo petitionem vel instantiam privilegiati, seu alterius ipsius partes gerentis, alias non concedendum. Quòd verò conceditur ex motu proprio, datur à Principe solum à se moto independenter à qualibet petitione; licet forte petitio præcesserit; non enim datur, quia petitum, sed sicut petitum est. Porò nunquam præsumitur gratia concedi ex motu proprio, nisi hæc clausula exprimat: quia continet in se exclusionem, & negationem universalem omnis alterius motivi, quæ non nisi ex terminis illam exprimentibus constare, aut probari potest, ut constat ex *c. si motu proprio, de prebendis in 6.* & tenent Sanchez. l. 8. de matrim. disp. 1. n. 6. Suar. c. 12. n. 6. Laymann l. 1. tra. 4. c. 23. n. 8. Palao tract. 3. d. 4. p. 2. §. 6.

Effectus motus proprii est, quòd tollit virtutem subreptionis, si istud proveniat ex tacturitate veritatis, quæ explicanda fuisset, sive nulla præcesserit supplicatio, ut habent DD. communiter et cit.